

VERİLERİ FARKLI GÖSTERİMLERLE

1.

SUNALIM

Araştırılan bir konuyla ilgili toplanan bilgiye **veri** denir.

Toplanan bilgileri tablo ve grafiklerle gösterebiliriz.

Örnek: 4/F sınıfında 10 öğrenci erik, 6 öğrenci armut, 8 öğrenci kiraz, 4 öğrenci muz sevmektedir.

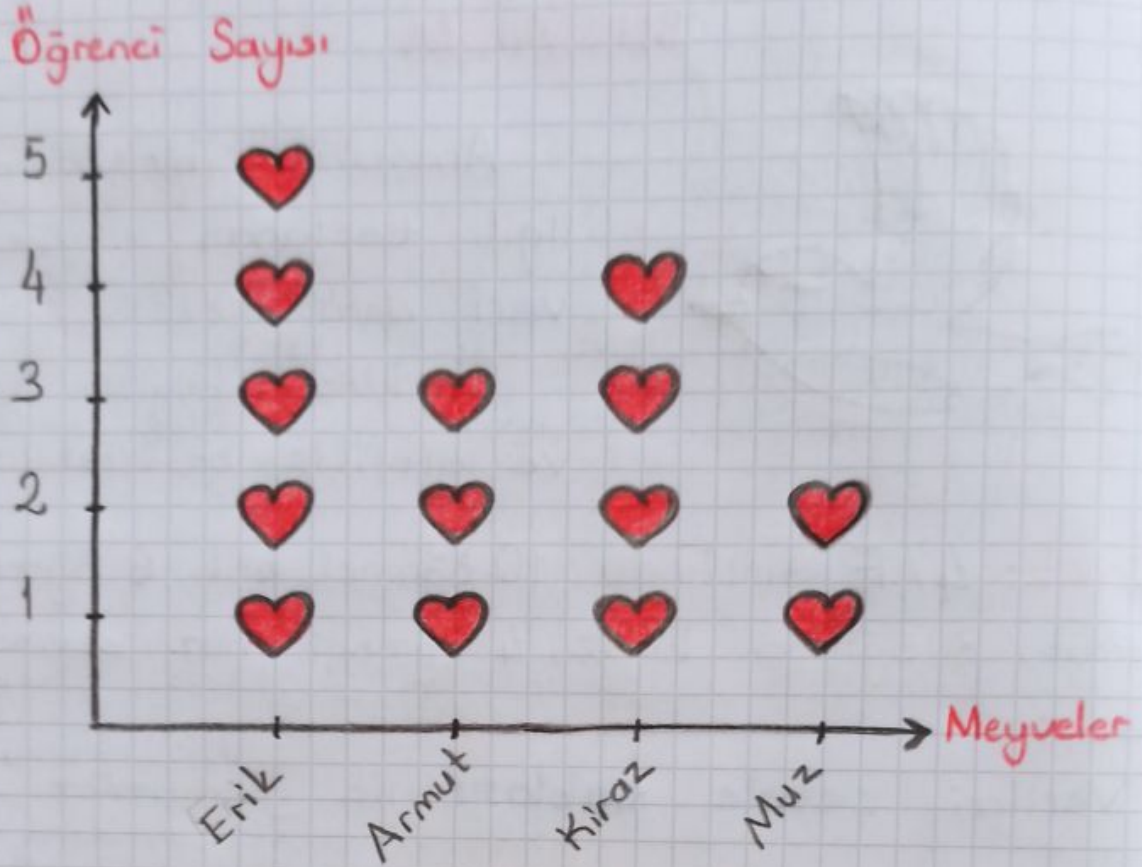
♥ Verileri **çetele tablosu** ile gösterelim.

En Sevilen Meyveler	
Meyveler	Öğrenci Sayısı
Erik	
Armut	
Kiraz	
Muz	

♥ Verileri **sıklık tablosu** ile gösterelim.

En Sevilen Meyveler	
Meyveler	Öğrenci Sayısı
Erik	10
Armut	6
Kiraz	8
Muz	4

♥ Verileri **şekil grafiği** ile gösterelim. 2.

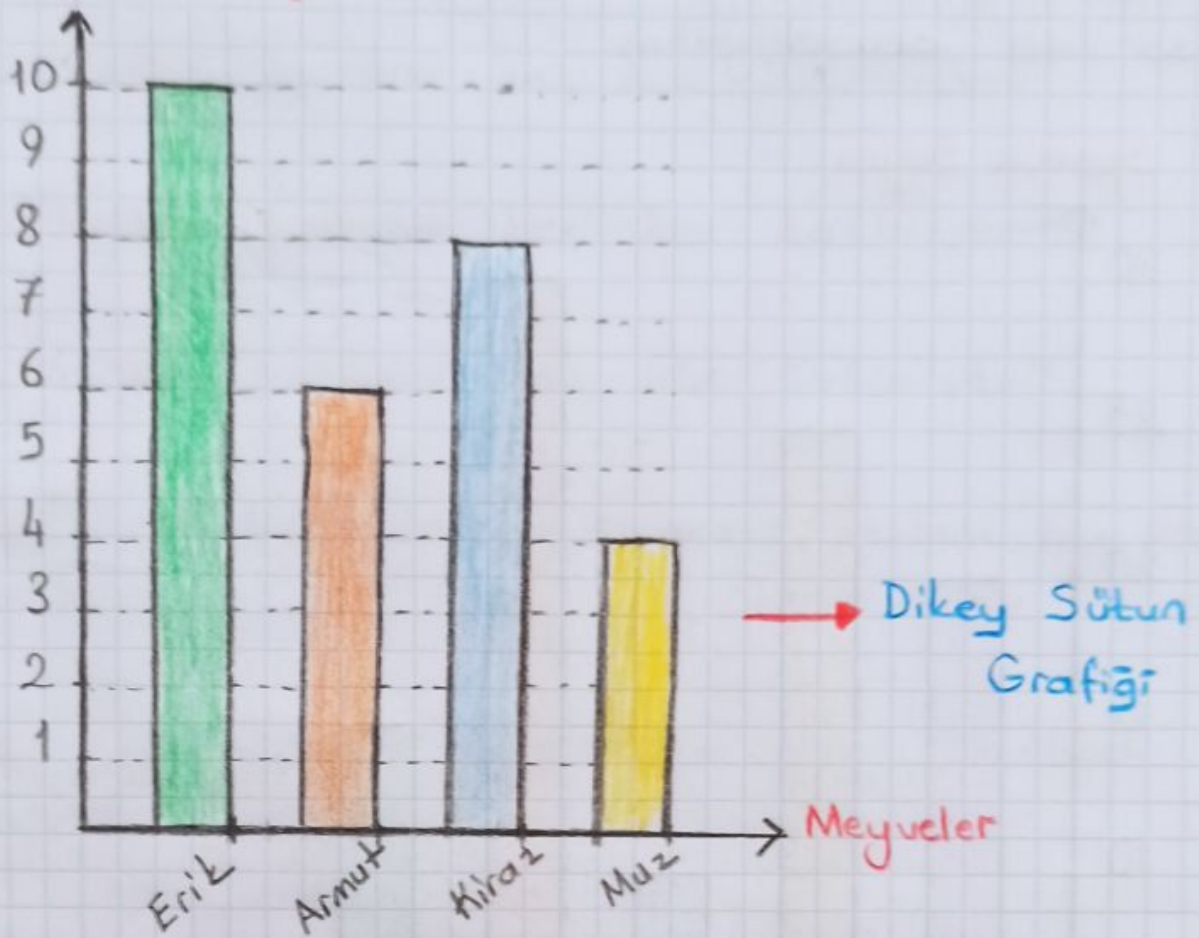

Not: Her ♥ şekli 2 öğrenciyi gösterir

♥ Verileri **nesne grafiği** ile gösterelim.

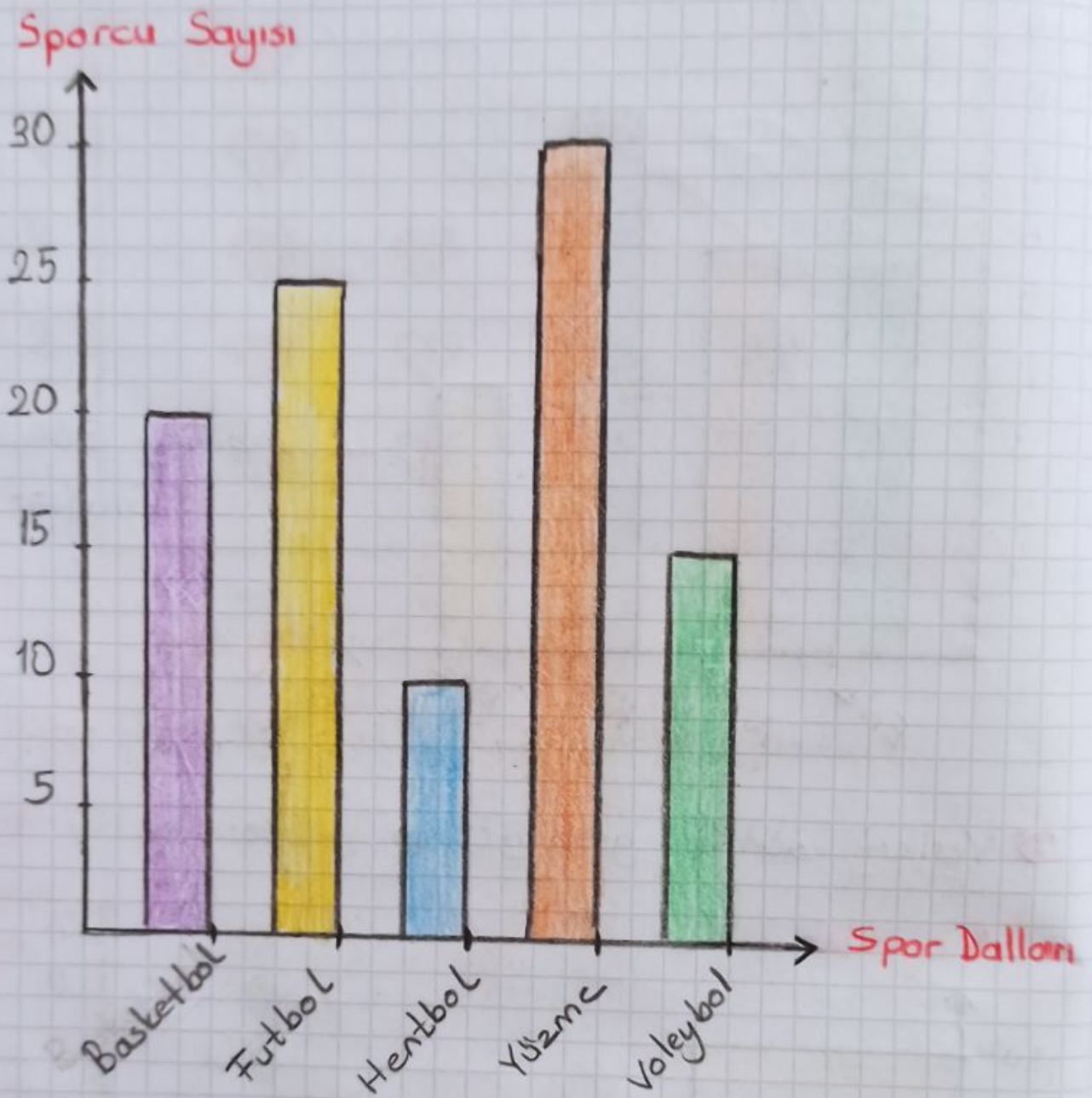
♥ Verileri sütun grafiği ile gösterelim. 3.
Öğrenci Sayısı

♥ Verileri sütun grafiği ile gösterelim.

Aşağıda verilen sütun grafiğiyle ilgili soruları cevaplayalım.

1. En az katılım hangi spor dalına olmuştur?
2. En fazla katılım hangi spor dalına olmuştur?
3. Basketbol kursuna kaç kişi katılmıştır?

4- Futbol kursuna kaç kişi katılmıştır?

5- Hentbol kursuna kaç kişi katılmıştır?

6- Yüzme kursuna kaç kişi katılmıştır?

7- Voleybol kursuna kaç kişi katılmıştır?

8- Futbol ve basketbol kursuna toplam kaç kişi katılmıştır?

9- Yüzme kursuna katılanların sayısı, hentbol kursuna katılanlardan kaç kişi fazladır?

10- Voleybol kursundan 3 kişi ayrılırsa kursta kaç kişi kalır?

11- Basketbol kursuna katılanların 1 düzine fazlası kaç kişidir?

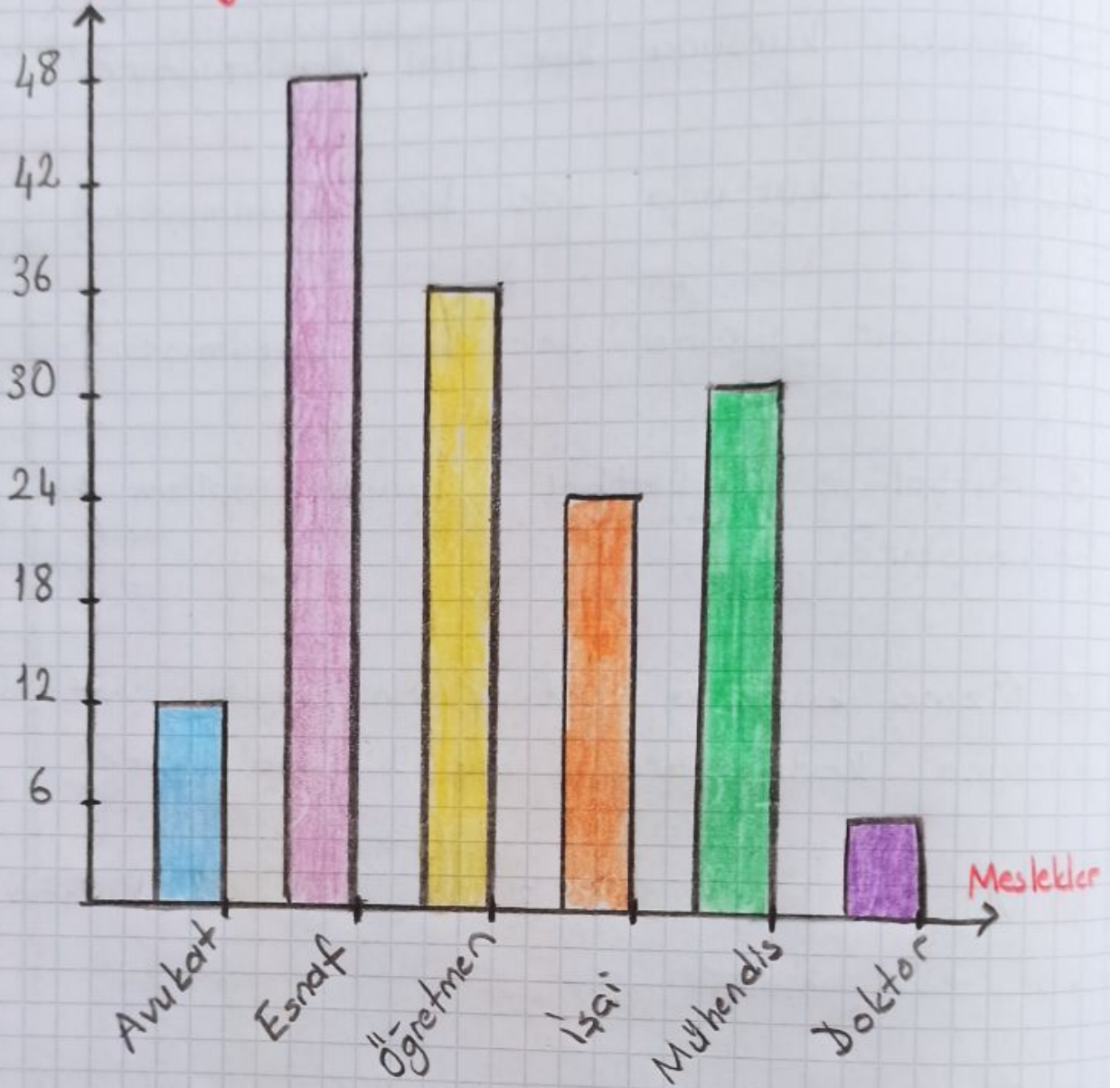
12- Hentbol kursuna katılanların 4 katı kaç kişidir?

13- Futbol kursuna katılanların sayısının 9 eksiği kaç kişi olur?

14- Bu kurslara toplam kaç kişi katılmıştır?

Kişi Sayısı

Grafikte bir sitede oturanların sayısı ve meslekleri verilmiştir. Buna göre soruları cevaplayalım.

1. En az sayıda hangi meslek vardır?
2. En çok sayıda hangi meslek vardır?
3. Avukat olanlar kaç kişidir?

4- Esnaf olanlar kaç kişidir?

7.

5- Öğretmen olanlar kaç kişidir?

6- İşçi olanlar kaç kişidir?

7- Mühendis olanlar kaç kişidir?

8- Doktor olanlar kaç kişidir?

9- Esnafların sayısı, doktorların sayısından kaç fazladır?

10- Avukatların sayısı, öğretmenlerin sayısından kaç eksiktir?

11- Doktorlar ve işçiler toplam kaç kişidir?

12- Öğretmen ve mühendisler toplam kaç kişidir?

13- Esnaf ve avukatlar toplam kaç kişidir?

14- Mühendislerin sayısının 5 katı kaç kişidir?

15- İşçilerin sayısı, doktorlardan kaç fazladır?

16- Bu sitede meslek sahibi olan kaç kişi vardır?

5. ÜNİTE: EKONOMİK FAALİYETLER

İSTEK VE İHTİYAÇLARIMIZ

İnsanların varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan ve giderilmediğinde hayatı sorunlara yol açabilen her şeye **ihtiyaç** denir.

İnsanların beslenme, barınma, giyinme, hava, su, güvenlik gibi temel ihtiyaçları vardır.

Temel ihtiyaçlarımız karşılanmazsa yaşamımız tehlikeye girer.

■ Tüm canlılar gibi insanlar da yaşamlarını devam ettirebilmek için beslenmeye ihtiyaç duyarlar. Sağlıklı bir yaşam için besinleri düzenli ve doğru oranlarda yemeliyiz. Temiz su tüketmeye özen göstermeliyiz.

■ İnsan vücudu sıcaktan ve soğuktan kolayca etkilenir. Bu yüzden vücudumuzu dış etkilere korumak için çeşitli kıyafetler kullanırız.

■ Hava olaylarından ve vahşi hayvanlardan korunmak için bir yerlere sığınma ihtiyacı hissederiz. Örneğin mağaralar ve ağaç kovukları çok eskiden insanların barınma ihtiyacını karşılayan yerler olmuştur.

■ Giyinme ve barınma ihtiyacını karşılayan insan kendini güvende hisseder. Sonraki zamanlarda korunaklı yerler yapılarak güvenlik ihtiyacı da karşılanmıştır.

Karşılanmadığında yaşamsal faaliyetlerimizi doğrudan etkilemeyen durum ve maddelere **istek** denir. İsteklerimizin karşılanması bizi mutlu eder.

Tiyatroya, sinemaya veya konsere gitmeyi istemek, yeni bir bisiklete sahip olmayı arzulamak istektir.

♥ İstek ve ihtiyaçlarımızı karşılarken bütçemize göre önceliği ihtiyaçlarımıza vermeliyiz. İsteklerimizin olması bizi mutlu etsede her istegin karşılanması doğru değildir. Önce temel ihtiyaçlarımız sonra isteklerimiz yerine getirilmelidir.

Temel ihtiyaçlarım

Beslenme
Barınma
Giyinme
Hava
Su

İsteklerim

Yeni oyuncak almak
Bilgisayar oynamak
Yüzmek
Tatile gitmek
Ata binmek

Önce İhtiyaçlarımız Sonra İsteklerimiz

Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanlara **D**, yanlış olanlara **Y** yazalım.

- İstekler ihtiyaçlardan daha önemlidir.
- Kendini güvende hissetmek bir ihtiyaçtır.
- Beslenme ve barınma temel ihtiyaçtır.
- İkinci bir bisiklet ihtiyacımızdır.
- Bütçemize göre önce ihtiyaçlarımızı sonra isteklerimizi karşılamalıyız.
- İsteklerimiz gerçekleşmezse yaşayamayız.
- İstekler kişiden kişiye değişebilir.

Aşağıdaki market arabasına ihtiyaç duyacaklarımızı koyalım. İhtiyaç listemizi kış mevsimine göre belirleyelim.

TRAFİKTE ÖNLEM ALALIM

1

Trafikte alınan önlemler ve kurallara uyma bilincinin gelişmesi ile trafik kazalarının azaltılması hatta önlenmesi mümkündür.

Trafikte alınacak bazı önlemler şunlardır:

- ♥ Yorgun, uykusuz, alkollü iken trafiğe çıkmamalıdır.
- ♥ Emniyet kemeri takılmalıdır.
- ♥ 10 yaşından küçük çocuklar ön koltuğa oturmamalıdır.
- ♥ Çocukların yaşlarına ve ağırlıklarına uygun çocuk güvenlik koltuklarına oturmaları gerekir.

⇒ Çocuk güvenlik koltuklarının 0-3 yaş, 3-6 yaş, 6-12 yaş olmak üzere üç çeşidi vardır.

⇒ 0-1 yaş arasında (13 kg'a kadar) → Ana kucağı modeli.

⇒ 4 yaşına kadar (9-18 kg arası) → Hareketli çocuk güvenlik koltukları.

⇒ 4 yaşından sonra (15-36 kg arası) → Yükseltici çocuk güvenlik koltukları kullanılmalıdır.

♥ Okul servis araçlarında ve toplu taşıma araçlarında el, kol, kafa çıkartılmamalıdır.

2. HZ MUHAMMED'İN (sav) AİLESİ

Hız. Muhammed (sav) Mekke'nin tanınan, seşkin bir ailesinin ferdi olarak dünyaya gelmişti. Mekkeliler onun ailesini sever ve sayardı. Hız. Muhammed'in (sav) ailesi denince akla öncelikle babası

annesi

dedesi

amcası

sütannesi gelir.

BABASI

- ♥ Peygamberimizin (sav) babası Abdullah'tır.
- ♥ Abdullah Abdülmuttalib'in on erkek çocuğundan biridir.
- ♥ Temiz huylu ve güzel ahlaklıdır.
- ♥ Vehb'in kızı Amine ile evlenmiştir.
- ♥ Evlendikten sonra ticaret için Şam'a gitmiştir.
- ♥ Şam'dan ayrılıp Mekke'ye ulaşamadan Medine'de hastalanmıştır.
- ♥ Abdullah Medine'de vefat etmiş ve burada defnedilmiştir.
- ♥ Abdullah vefat ettiğinde yirmi beş yaşındaydı ve o sırada Amine Hız Muhammed'e (sav) hamileydi.

ANNESİ

- ♥ Peygamberimizin (sav) annesi Amine'dir.
- ♥ Zühreoğulları kabilesindendir.
- ♥ Güzel ahlaklı, iffetli bir genç kızıdır.
- ♥ Amine'nin babası Vehb, annesi Berre'dir.

~2~
♥ Abdullah 'la evlenmiş fakat evliliği
Abdullah genç yaşta öldüğü için uzun
sürmemiştir.

♥ Amine Hz. Muhammed' i (sav) babasız bü-
yütmüştür.

DEDESİ

♥ Hz. Muhammed' in (sav) dedesi Abdülmutta-
lib' tir.

♥ Asıl adı Şeybe' dir Abdülmuttalib onun
lakabıdır.

♥ Kendisine güvenilen, iyi kalpli, karakterli
bir insandır.

♥ Abdülmuttalib Allah' ın (cc) varlığına iman
eder, putlara tapmazdı.

♥ Torunu Hz. Muhammed' i (sav) çok severdi.

♥ Abdülmuttalib seksen yaşını geçkin bir
zamanda öldü. Hz. Muhammed (sav) onun
ölümüne çok üzüldü.

AMCASI

♥ Peygamberimizin hayatında en önemli
yeri olan amcası Ebu Talib' dir.

♥ Ebu Talib, Hz. Muhammed' in (sav) babası
Abdullah' ın öz kardeşidir.

♥ Ebu Talib Kureys kabilesinin Haşimoğul-
ları kolunun başkanıydı.

♥ Mekke' nin ileri gelenlerinden, sözü dinlenen
saygı duyulan bir insandı.

♥ Ebu Talib Hz. Muhammed' e (sav) her zaman
destek olmuş ona sahip çıkmıştır.

♥ Hz. Muhammed (sav) çocukluğunda ve
gençliğinde Ebu Talib' in evinde kalmıştır.

- ♥ Ebu Talib'in eşi Fatıma Hanım'dır.
- ♥ Fatıma Hanım ve Ebu Talib Hz Muhammed'e (sav) çok iyi davranmış, kendi çocuklarından ayırmamıştır.
- ♥ Peygamberimizin (sav) Ebu Talib dışında da amcaları vardır. Hamza, Abbas ve Zübeyr bunlara örnek verilebilir.

SÜTANNESİ

- ♥ Sütanne bir çocuğun kendi annesi dışında sütünü emmiş olduğu kadındır.
- ♥ Peygamberimizin sütannesi Halime'dir.
- ♥ Halime Sadoğulları kabilesindendir.
- ♥ Halime Hz Muhammed'e dört yıl boyunca sütannelik yapmıştır.
- ♥ Halime'nin eşi Haris'tir.
- ♥ Halime iffetli, düzgün ve merhametli bir insandır.

Hız Muhammed'in (sav) Ailesi

- Babası → Abdullah
- Annesi → Amine
- Dedesi → Abdülmuttalib
- Amcası → Ebu Talib
- Sütannesi → Halime

5.ÜNİTE AYDINLATMA VE SES TEKNOLOJİLERİ

-1-

A. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE AYDINLATMA VE ÖNEMİ

Geçmiş yıllarda insanlar aydınlanmak için Güneş ve Ay ışığından yararlanıyorlardı. Ancak teknolojiyle birlikte aydınlatma araçları da değişti.

Ateş

Aydınlatma teknolojisinin gelişimi ateşin bulunmasıyla başlamıştır. Ateşi hem ısınmak hem de geceleri etrafı aydınlatmak için kullandılar.

Meşale

Ucuna reçine sürülen odun parçalarının yakılmasıyla elde edilir Meşale;

- Taşınabilir.
- Isı ve koku çıkarır.
- Yangına neden olabilir.
- Uzun ömürlü değildir.

Yağ lambası

Düzeltilmiş taşların içine hayvan yağlarının doldurulmasıyla elde edilir.

Yağ lambaları,

- Taşınabilir.
- Isı ve koku çıkarır.
- Işık verme süresi azdır.
- Yangın çıkmasına neden olabilir.

Mum

Hayvansal yağların arasına pamuk konularak ilk mum yapıldı. İçine uzun fitil yerleştirilmiş bal mumundan yapılan mumlar kullanıldı.

Mumlar,

- Taşınabilir.
- Isı ve koku çıkarır.
- Işık verme miktarı ve süresi azdır.
- Yangına neden olabilir.

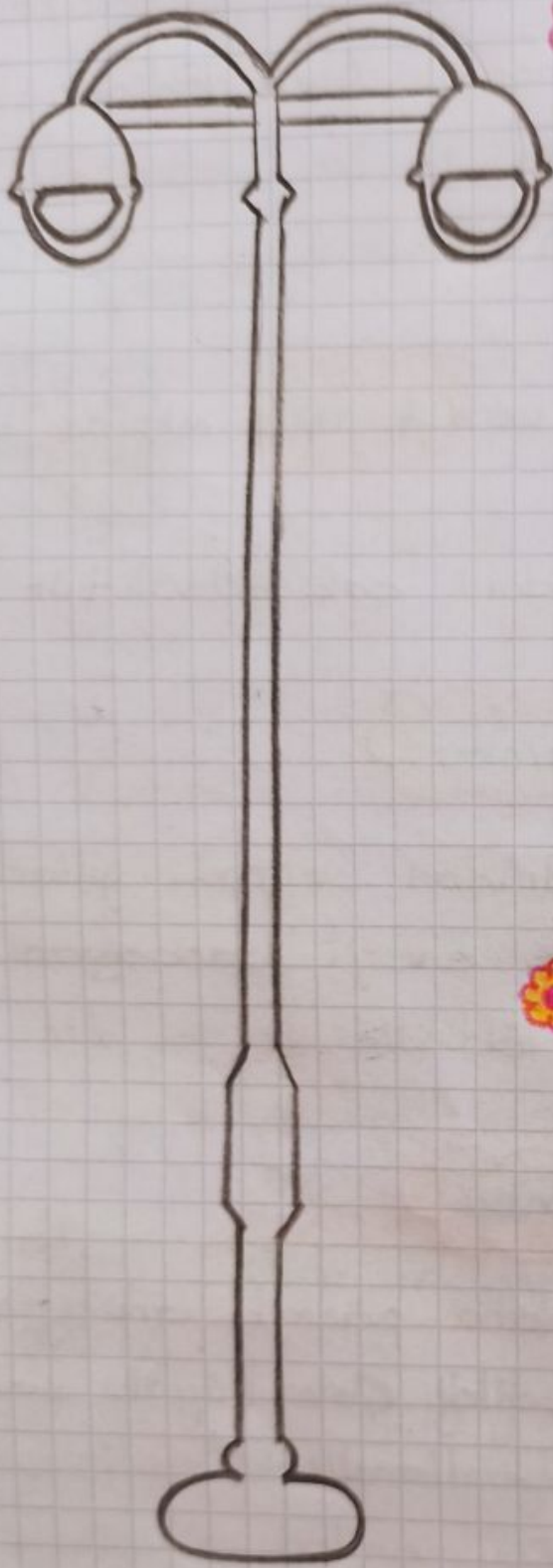

Gas Lambası

Elerde yağ lambalarından sonra gaz lambaları kullanılmaya başlamıştır. Gaz lambalarında balina yağı kullanılmıştır. Sonradan gaz lambaları sokak aydınlatmalarında kullanılmaya başlanmıştır.

Gaz lambaları

- Taşınabilir.
- Isı ve koku çıkarır.
- Işık verme miktarı ve süresi azdır.
- Yangın çıkmasına neden olabilir.

Ampulün İcadından Önceki Aydınlatma Araçları

- ♥ Is ve koku çıkarır.
- ♥ Yangına neden olma ihtimalleri fazladır.
- ♥ Aydınlatma yönünden zayıftır.
- ♥ Kullanımları zordur.
- ♥ Elektrikle çalışmaz.

Ampulün İcadından Sonraki Aydınlatma Araçları

- ♥ Is ve koku çıkarmaz.
- ♥ Yangına neden olma ihtimalleri azdır.
- ♥ Aydınlatma yönünden kuvvetlidir.
- ♥ Kullanımları kolaydır.
- ♥ Elektrikle çalışır.

Ampul

-3-

1879 yılında Thomas Alva Edison ampulü icat etti.

Ampuller

- Is ve koku çıkarmaz.
- Işık verme süresi ve verdiği ışık miktarı fazladır.
- Daha ekonomiktir.
- Yangına neden olma nedeni çok düşüktür.

Floresan Lamba

Ampulün icadından sonraki yıllarda ampullere göre daha az enerji harcayan floresan lambalar icat edildi.

Halojen Lamba

Ampullerden daha parlak ışık veren halojen lambalar icat edildi. Çok büyük salonların aydınlatılmasında kullanılır.

Led Lamba

Led lambalar floresanlardan daha tasarruflu olarak hayatımıza girmiştir. Nick Holonyak tarafından icat edilmiştir.

YAZIM KURALLARI 5

1

KISALTMALARIN YAZIMI

Kısaltma bir kelimenin veya kelime grubunun bir ya da birkaç harfi kullanılarak kısa bir şekilde ifade edilmesidir. Kısaltmalar, yazı dilinde zaman kazandırır ve metinleri daha kısa hale getirir.

1. Kurum, kuruluş, yer yön adlarının kısaltmalarında her sözcüğün ilk harfi büyük yazılır

Örnek \Rightarrow MEB \rightarrow Milli Eğitim Bakanlığı
TDK \rightarrow Türk Dil Kurumu
KB \rightarrow Kuzeybatı
THY \rightarrow Türk Hava Yolları

2. Gelenekselleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harfle yapılan kısaltmalarda **nokta konmaz**.

Örnek \Rightarrow TBMM \rightarrow Türkiye Büyük Millet Meclisi
ABD \rightarrow Amerika Birleşik Devletleri
KKTC \rightarrow Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
T.C. \rightarrow Türkiye Cumhuriyeti **nokta konur**

3. Ölçü, yön ve para birimlerinin sonunda **nokta kullanılmaz**.

Örnek \Rightarrow cm, mm, kg, TL

4- Kısaltılan sözcük veya sözcük grubu özel ad, unvan veya rütbe ise ilk harf büyük, cins isim ise ilk harf küçük olur.

Örnek \Rightarrow Prof. \rightarrow Profesör
Av. \rightarrow Avukat
ed. \rightarrow edebiyat
s. \rightarrow sayfa

5- Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır.

Örnek \Rightarrow cm 'yi \rightarrow santimetreyi
kg 'dan \rightarrow kilogramdan

6- Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır.

Örnek \Rightarrow TBMM 'nin
TRT 'den
THY 'de

7- Kısaltması büyük harflerle yapıldığı halde bir kelime gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır.

Örnek \Rightarrow NATO 'dan
UNESCO 'ya

8- Sonunda nokta bulunan kısaltmalara getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz. Nokta yoksa kesme işareti kullanılır.

Örnek \Rightarrow kg 'dan yy. da ing. den

Kısaltmalarla ilgili

③

Örnek Cümleler

1. Teyzem **THY**'de çalışıyor.
2. **Prof. Dr.** Mustafa Metin az önce toplantıya gitti.
3. **TBMM** 23 Nisan 1920'de açıldı.
4. Ablam sonunda **ing.** öğrendi.
5. **TDK** türkçemizi geliştirir.
6. Pazardan üç **kg** elma alır mısın?
7. **Öğrt.** geç gelecekmış.
8. Yarın **PTT**'ye mektup atmaya gideceğim.
9. **Dr.** Hira Nur ameliyata girdi.
10. Babam yüz **km** yol gitmiş.
11. **Hz.** Muhammed bize iyiliği ve güzel ahlaklı olmayı öğütlemiştir.
12. Bahçeyi yirmi **sn**'de koşabilir misin?
13. Başkan **yrd.** sınıfı susturdu.
14. Matematik dersinde **cm** konusunu işledik.